

Tisková zpráva

Názor občanů na drogy – květen 2017

- ⊙ Přibližně čtyři pětiny dotázaných vnímají situaci užívání drog v ČR jako problém (82 %), ačkoliv pouze asi polovina (52 %) to tak vnímá v místě svého bydliště.
- ⊙ Více než polovina (52 %) veřejnosti soudí, že pozornost a péče věnovaná užívání drog příslušnými institucemi v ČR je přiměřená, necelá třetina (29 %) ji má za nedostatečnou a 6 % ji naopak vnímá jako přehnanou.
- ⊙ Výrazná většina dotázaných souhlasí, aby drogově závislým lidem byla poskytována poradenská pomoc zdarma (76 %). S poskytnutím léčby zdarma souhlasí necelé dvě pětiny obyvatelstva (39 %), s léčbou zdarma na omezený počet pokusů naopak souhlasí více než dvě třetiny (68 %).

Zpracoval:

Veronika Pešková, Jarmila Pilecká

Centrum pro výzkum veřejného mínění, Sociologický ústav AV ČR, v.v.i.

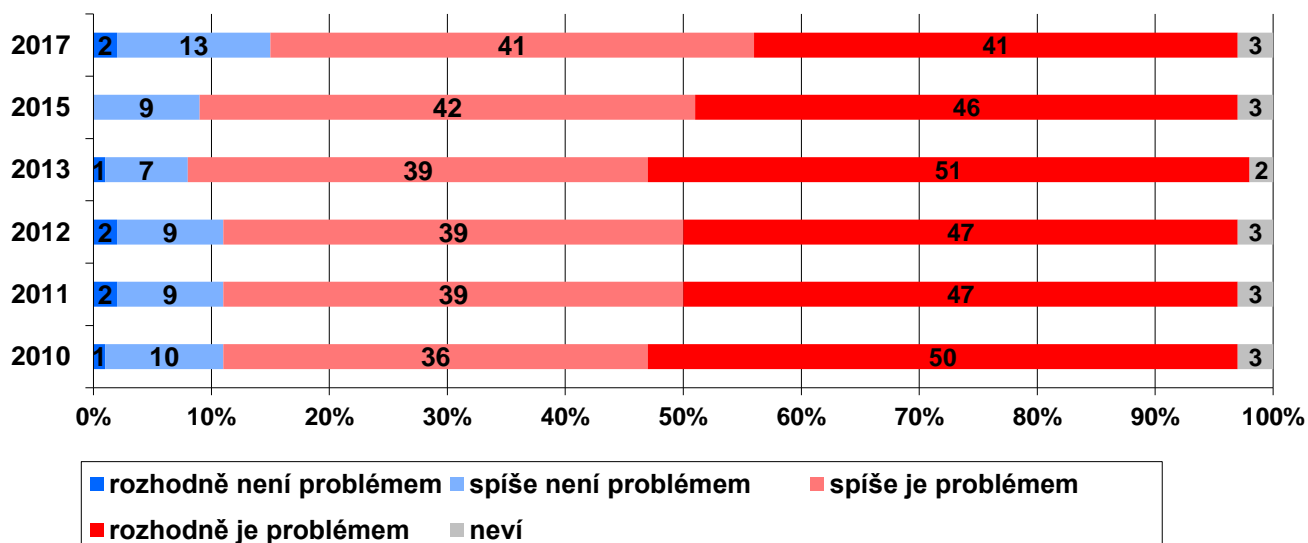
Tel.: 210 310 593



Květnové šetření CVVM se mimo jiné zaměřilo na problematiku drog a jejich vnímání českou veřejností. Výzkum v tomto ohledu zjišťoval, zda a nakolik občané považují současný stav užívání drog za problém jednak v České republice jako celku, jednak v místě jejich bydliště. Dále jsme se ptali na to, zda se drogové problematice dostatečně věnují příslušné instituce a zkoumány byly také postoje k některým otázkám souvisejícím s léčbou drogové závislosti a pomoci lidem závislým na drogách.

Z výsledků zachycených v grafech 1 a 2 je patrné, že z pohledu celé České republiky současnou situaci užívání drog naprostá většina dotázaných (82 %) vnímá jako problém, přibližně dvě pětiny (41 %) dotázaných je o tom dokonce přesvědčeno rozhodně. Oproti tomu při hodnocení situace v místě svého bydliště vnímá drogovou situaci jako problém znatelně menší část české populace představující asi jednu polovinu (51 %). Pouze 15 % českých občanů užívání drog nevidí jako problém v rámci ČR, přibližně dvě pětiny (41 %) pak situaci takto hodnotí při pohledu na místo, kde žije (součty odpovědí „spíše není problémem“ a „rozhodně není problémem“).

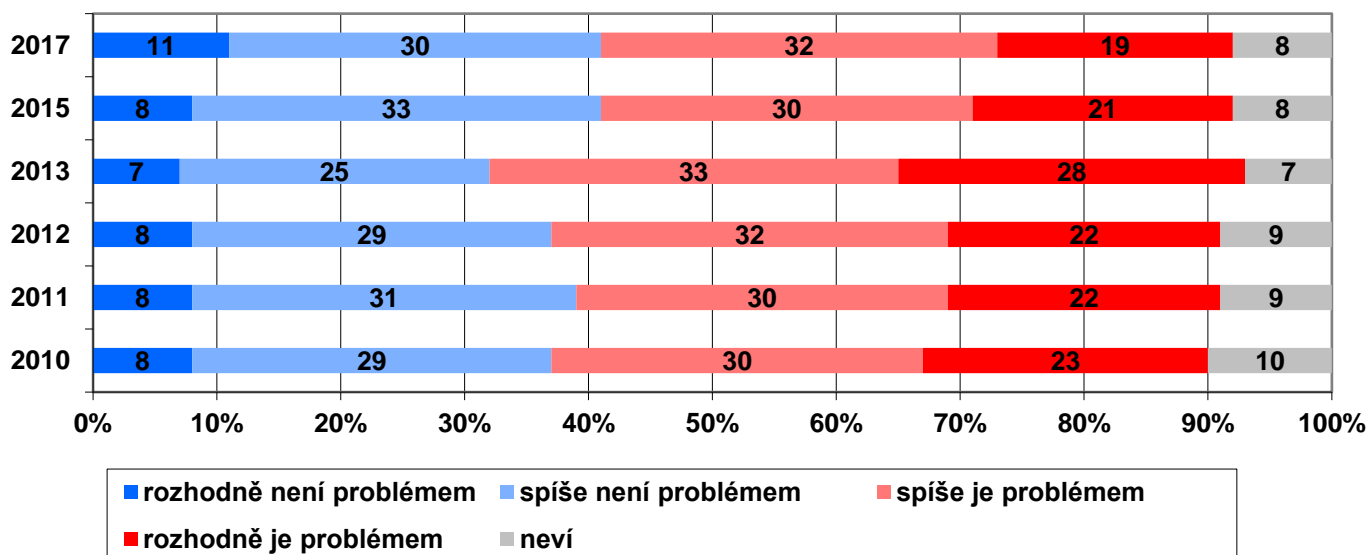
Graf 1: Představuje situace v užívání drog problém v České republice?



Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i., Naše společnost 8. – 18. 5. 2017, 1019 respondentů starších 15 let, osobní rozhovor.

Oproti poslednímu šetření z května 2015 poklesl o pět procentních bodů podíl těch, kdo užívání drog hodnotí rozhodně jako problém v rámci ČR. V případě místa bydliště pak v porovnání s rokem 2015 nedošlo v součtech odpovědí k žádné změně, avšak ve tvrzení, že užívání drog nepředstavuje problém, byli respondenti o něco více vymezení ve svém názoru než v předešlém roce (nárůst o 3 procentní body v kategorii „rozhodně není problémem“ oproti roku 2015).

Graf 2: Představuje situace v užívání drog problém v místě bydliště?



Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i., Naše společnost 8. – 18. 5. 2017, 1019 respondentů starších 15 let, osobní rozhovor.

Lidé, kteří mají mezi přáteli uživatele konopných či tvrdých drog, spíše hodnotí užívání drog v místě bydliště jako problém. Naopak méně dramaticky, alespoň co se týče celé ČR, hodnotí situaci lidí, kteří mají osobní zkušenost s užíváním konopných drog. Intenzita pocitu problémovosti užívání drog v rámci ČR rovněž klesá s rostoucí tolerancí konzumace konopných drog, případně drog jako extáze, pervitin a heroin.¹ Výrazně méně jako problém, pokud jde o místo bydliště, je užívání drog vnímáno dotázanými z obcí a měst do 2000 obyvatel. Regionálně je místní situace vnímána jako problémová častěji v Ústeckém kraji, naopak méně často ji takto hodnotí obyvatelé Vysočiny a Zlínského kraje.

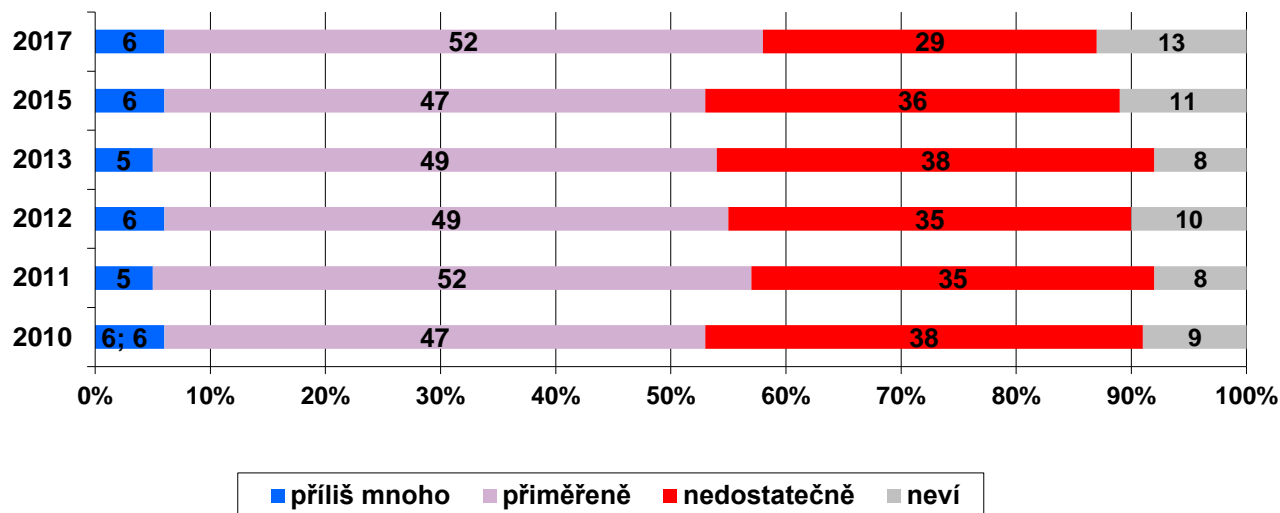
Pokud jde o pozornost a péči, kterou problematice užívání drog věnují příslušné instituce v České republice, více než polovina (52 %) veřejnosti soudí, že je přiměřená, necelá třetina (29 %) ji má za nedostatečnou a 6 % ji naopak vnímá jako přehnanou.

V porovnání s rokem 2015 výrazně poklesl podíl lidí, kteří považují pozornost a péči za nedostatečnou (o 7 procentních bodů) a naopak vzrostl podíl těch, kteří je hodnotí jako přiměřenou (o 5 procentních bodů). Zároveň hodnocení pozornosti institucí k problému užívání drog v ČR jako nedostatečné je nejnižší za sledované období od roku 2010. V letech 2010 a 2013 byli dotázaní naopak k řešení drogové problematiky nejvíce skeptičtí (38 % hodnotilo řešení tohoto problému jako nedostatečné).

Pocit, že je péče věnovaná drogové problematice ze strany odpovědných institucí přiměřená, se nijak významně neliší podle pohlaví, ani z hlediska vzdělání. Názor, že se instituce v České republice problémem užívání drog zabývají nedostatečně, častěji zastávají lidé, kteří o užívání drog v rámci České republiky soudí, že „rozhodně je problémem“.

¹ Viz otázku ohledně morální přijatelnosti konzumace těchto látek ve zprávě CVVM „Postoj veřejnosti ke konzumaci vybraných návykových látek – květen 2017“ z 23. 6. 2017.

Graf 3: Jak se instituce v ČR zabývají problémem užívání drog?²

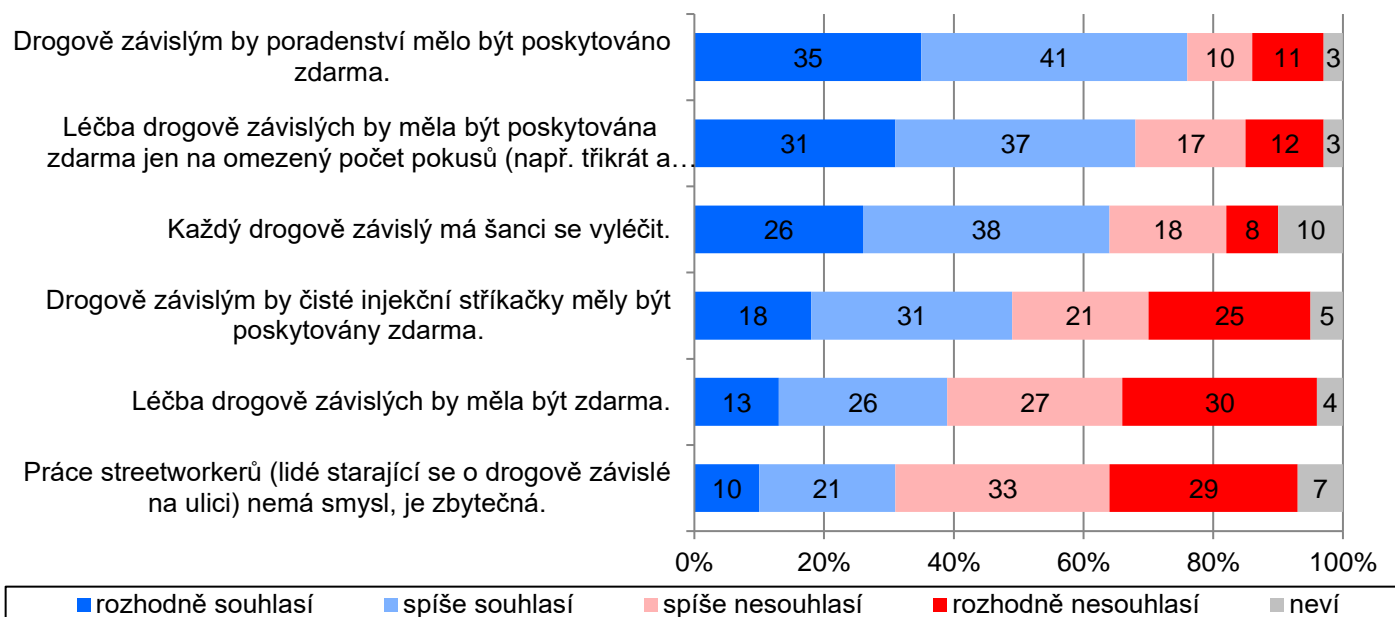


Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i., Naše společnost 8. – 18. 5. 2017, 1019 respondentů starších 15 let, osobní rozhovor.

Údaje v grafu 4 znázorňují postoje veřejnosti k některým dílčím otázkám spojeným s problematikou drogově závislých. Z letošního šetření vyplývá, že v české společnosti nadále převažuje přesvědčení, že každý drogově závislý člověk má šanci se ze své závislosti vyléčit (64 %) a v souladu s tím také výrazná většina dotázaných souhlasí, aby drogově závislým lidem byla poskytována poradenská pomoc zdarma (76 %). Jen necelé dvě pětiny (39 %) respondentů se ovšem domnívají, že by měla být zdarma bez jakéhokoli omezení také léčba; většina (68 %) naopak podporuje pouze limitovaný počet pokusů o léčbu drogové závislosti zdarma. Necelá třetina českých občanů (31 %) považuje za zbytečnou práci tzv. streetworkerů, větší část na úrovni tří pětin (62 %) v ní smysl shledává. Veřejnost je rozdělena v pohledu na to, zda by drogově závislým měly být zdarma poskytovány čisté injekční stříkačky (49 % je pro, 46 % proti).

² Otázka: „Podle Vašeho názoru, zabývají se instituce v České republice problémem užívání drog příliš mnoho, přiměřeně, nedostatečně?“

Graf 4: Názory na některé aspekty problematiky drogově závislých³



Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i., Naše společnost 8. – 18. 5. 2017, 1019 respondentů starších 15 let, osobní rozhovor.

Jak vyplývá z údajů v tabulce 1, která nabízí časové srovnání výsledků srovnatelných výzkumů od roku 2009, v porovnání s posledním šetřením z května 2015 posílil názor, že léčba drogově závislých by měla být poskytována zdarma jen na omezený počet pokusů (podíl souhlasu o osm procentních bodů vzrostl, podíl nesouhlasu o pět procentních bodů poklesl), čímž se výsledek vrátil na podobnou hladinu z roku 2013. Mírně také posílil názor, že drogově závislým by poradenství mělo být poskytováno zdarma (podíl souhlasu o tři procentní body vzrostl, podíl nesouhlasu o tři procentní body poklesl) a také názor, že léčba drogově závislých by měla být zdarma (podíl souhlasu stoupl o čtyři procentní body). Z dlouhodobějšího srovnání pak lze usuzovat, že názory na dané otázky se v čase mění pouze málo a že statisticky významné posuny nemají vesměs charakter vývojového trendu, ale drobných krátkodobých fluktuací, když téměř všechny položky, u nichž došlo oproti roku 2015 ke statisticky významné změně, jsou statisticky víceméně srovnatelné s výsledky šetření z roku 2013.

Tabulka 1: Souhlas / nesouhlas s výroky

	V/09 S/N	V/11 S/N	V/13 S/N	V/15 S/N	V/17 S/N
Drogově závislým by poradenství mělo být poskytováno zdarma.	76/20	73/23	76/20	73/24	76/21
Každý drogově závislý má šanci se vyléčit.	60/28	61/28	63/25	61/28	64/26
Léčba drogově závislých by měla být poskytována zdarma jen na omezený počet pokusů (např. třikrát a dost).	61/34	59/34	67/27	60/34	68/29
Drogově závislým by čisté injekční stříkačky měly být poskytovány zdarma.	46/48	43/50	47/46	47/46	49/46
Léčba drogově závislých by měla být zdarma.	30/66	32/63	31/64	35/59	39/57
Práce streetworkerů (lidé starající se o drogově závislé na ulici) nemá smysl, je zbytečná.	26/66	30/62	25/66	32/60	31/62

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i., Naše společnost 8. – 18. 5. 2017, 1019 respondentů starších 15 let, osobní rozhovor.

³ Otázka: „Souhlasíte či nesouhlasíte s následujícími výroky? a) Léčba drogově závislých by měla být zdarma. b) Práce streetworkerů (lidé starající se o drogově závislé na ulici) nemá smysl, je zbytečná. c) Léčba drogově závislých by měla být poskytována zdarma jen na omezený počet pokusů (např. třikrát a dost). d) Drogově závislým by čisté injekční stříkačky měly být poskytovány zdarma. e) Každý drogově závislý má šanci se vyléčit. f) Drogově závislým by poradenství mělo být poskytováno zdarma.“

Technické parametry výzkumu

<i>Výzkum:</i>	<i>Naše společnost, v17-05</i>
<i>Realizátor:</i>	<i>Centrum pro výzkum veřejného mínění, Sociologický ústav AV ČR, v.v.i.</i>
<i>Projekt:</i>	<i>Naše společnost – projekt kontinuálního výzkumu veřejného mínění CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i.</i>
<i>Termín terénního šetření:</i>	<i>8. 5. - 18. 5. 2017</i>
<i>Výběr respondentů:</i>	<i>Kvótní výběr</i>
<i>Kvóty:</i>	<i>Kraj (oblasti NUTS 3), velikost místa bydliště, pohlaví, věk, vzdělání</i>
<i>Zdroj dat pro kvótní výběr:</i>	<i>Český statistický úřad</i>
<i>Reprezentativita:</i>	<i>Obyvatelstvo ČR ve věku od 15 let</i>
<i>Počet dotázaných:</i>	<i>1019</i>
<i>Počet tazatelů:</i>	<i>248</i>
<i>Metoda sběru dat:</i>	<i>Osobní rozhovor tazatele s respondentem - kombinace dotazování CAPI a PAPI</i>
<i>Výzkumný nástroj:</i>	<i>Standardizovaný dotazník</i>
<i>Otázky:</i>	<i>OB.44. OB.48, OB.49</i>
<i>Zveřejněno dne:</i>	<i>27. července 2017</i>
<i>Zpracoval:</i>	<i>Veronika Pešková, Jarmila Pilecká</i>

Slovníček pojmů:

Kvótní výběr – napodobuje strukturu základního souboru (u nás je to obyvatelstvo České republiky starší 15 let) pomocí nastavení velikosti vybraných parametrů, tzv. kvót. Jinými slovy kvótní výběr je založen na stejném procentuálním zastoupení vybraných vlastností. Pro tvorbu kvót používáme údaje z Českého statistického úřadu. V našich výzkumech jsou stanoveny kvóty na pohlaví, věk, vzdělání, region a velikost obce. Vzorek je tedy vybrán tak, aby procentuální podíl např. mužů a žen ve vzorku odpovídal procentuálnímu podílu mužů a žen v každém kraji ČR. Podobně je zachován procentuální podíl obyvatel jednotlivých krajů ČR, občanů různých věkových kategorií, lidí s různým stupněm dosaženého vzdělání a z různých velkých obcí.

Reprezentativní výběr je takový výběr z celé populace, z jehož vlastností se dá platně usuzovat na vlastnosti celé populace. V našem případě to tedy znamená, že respondenti jsou vybráni tak, abychom zjištěné údaje mohli zobecnit na obyvatele České republiky starší 15 let.

Centrum pro výzkum veřejného mínění (CVVM) je výzkumným oddělením Sociologického ústavu AV ČR, v.v.i.. Jeho historie sahá do roku 1946, kdy jako součást Ministerstva informací začal fungovat Československý ústav pro výzkum veřejného mínění. Současné Centrum vzniklo v roce 2001 převedením svého předchůdce (IVVM) z Českého statistického úřadu do Sociologického ústavu AV ČR, v.v.i.. Včlenění do vědecké instituce zaručuje kvalitní odborné zázemí a kredit pracoviště; jako součást akademického prostředí musí CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i., splňovat veškeré nároky a dosahovat tak té nejvyšší odborné úrovně. Hlavní náplní práce oddělení je výzkumný projekt Naše společnost, v jehož rámci je prováděno deset šetření ročně. Jedná se o průzkum veřejného mínění na reprezentativním vzorku české populace od 15 let, kterého se vždy účastní přibližně 1000 respondentů. Omnibusová podoba dotazníku umožňuje pokrýt velkou šíři námětů, a do šetření jsou proto pravidelně řazena politická, ekonomická i další obecně společenská témata. Jsou využívány jak opakované otázky, které umožňují sledovat vývoj zkoumaných jevů, tak náměty nové, reagující na aktuální dění. Díky dlouhodobému a kontinuálnímu charakteru je tento vědecký projekt zkoumání veřejného mínění v České republice ojedinělý.
